

Департамент з питань цивільного захисту, оборонної роботи та взаємодії з правоохоронними органами Одеської обласної державної адміністрації

Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Одеської області

На допомогу керівникам об'єднаних територіальних громад

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ З ОРГАНІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО НАВЧАННЯ У СФЕРІ ЦЗ ПРЕДСТАВНИКІВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ (СЕЛИЩНИХ, СІЛЬСЬКИХ РАД, ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД)

1. Кодекс цивільного захисту України

Стаття 19. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування у сфері цивільного захисту

2. До повноважень *органів місцевого самоврядування* у сфері цивільного захисту належить:

22) *забезпечення навчання з питань цивільного захисту посадових осіб органів місцевого самоврядування* та суб'єктів господарювання комунальної власності, здійснення підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях.

Стаття 39. Організація навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях

2. Організація навчання діям у надзвичайних ситуаціях покладається:

1) працюючого та непрацюючого населення - на центральний орган виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, Раду міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, *органи місцевого самоврядування*, які розробляють і затверджують відповідні організаційно-методичні вказівки та програми з підготовки населення до таких дій.

Стаття 40. Навчання працюючого населення

6. Допуск до роботи осіб, які не пройшли навчання, інструктаж і перевірку знань з питань цивільного захисту, зокрема з пожежної безпеки, *забороняється.*

Стаття 91. Навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту

2. Особи керівного складу та фахівці органів виконавчої влади, *органів місцевого самоврядування*, суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, у *перший рік призначення на посаду і періодично один раз на три - п'ять років зобов'язані проходити навчання з питань цивільного захисту* у відповідних навчально-методичних центрах сфери цивільного захисту.

4. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, *органи місцевого самоврядування визначають щорічну потребу в навчанні керівного складу та фахівців, забезпечують періодичність його проведення* та закріплюють на правах оперативного управління або передають у власність навчально-методичним центрам сфери цивільного захисту підприємства, установи та організації, приміщення, споруди та інше майно, необхідне для забезпечення їх діяльності.

2. ПКМУ від 23 жовтня 2013 р. № 819

«Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту»

6. Центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві держадміністрації, *органи місцевого самоврядування*, суб'єкти господарювання *визначають щорічну потребу в навчанні* керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, а також забезпечують періодичність його проведення.

10. Особи керівного складу та фахівці органів виконавчої влади, *органів місцевого самоврядування*, суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, у *перший рік призначення на посаду і періодично один раз на три - п'ять років зобов'язані проходити функціональне навчання*.

14. Функціональне навчання проводиться з відривом від виробництва із збереженням заробітної плати.

17. *Облік осіб, які зобов'язані проходити функціональне навчання, ведеться* центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами виконавчої влади Автономної Республіки Крим, *органами місцевого самоврядування* та суб'єктами господарювання.

18. Функціональне навчання осіб керівного складу та фахівців органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування проводиться відповідно до державного замовлення за рахунок коштів державного бюджету, передбачених для фінансування ДСНС.

3. НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях (ДСТУ 5058:2008)

4.1 Розподіл населення на групи навчання

Залежно від участі населення у виконанні завдань цивільного захисту населення для навчання діям у НС має бути розподілено по групах:

- *група А - особи керівного складу цивільного захисту та інші управлінські кадри та фахівці, на яких поширюється дія Законів України у сфері цивільного захисту;*

- група Б - працівники підприємств, установ і організацій;

- група В - студенти, учні та вихованці дошкільних навчальних закладів;

- група Г - особи, не зайняті у сфері виробництва й обслуговування.

До групи А належать:

- особи керівного складу цивільного захисту: керівні кадри органів виконавчої влади та *місцевого самоврядування*, підприємств, установ і організацій, які за посадою виконують обов'язки начальників цивільного захисту та їх заступників, очолюють комісії, позаштатні служби чи формування, утворені в межах єдиної державної системи цивільного захисту;

- інші управлінські кадри: посадові особи органів виконавчої влади та *місцевого самоврядування*, підприємств, установ і організацій, які входять до складу координуючих і постійних органів управління єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДС ЦЗ), очолюють структурні підрозділи органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, виконують обов'язки уповноважених керівників з питань ліквідування НС або очолюють відповідні штаби.

II. Основні засади щодо обов'язковості виконання завдань з цивільного захисту та пожежної безпеки

Обов'язковість підвищення кваліфікації є однією із вимог **Кодексу цивільного захисту** яким визначенні повноваження та конкретний перелік завдань для керівників і працівників органів місцевого самоврядування у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій (далі – НС).

Крім того ст.21 п.2 цього ж **Кодексу** до обов'язків всіх громадян України віднесено вивчення способів захисту від надзвичайних ситуацій та дій у разі їх виникнення, надання домедичної допомоги постраждалим, правила користування засобами захисту.

Державно-управлінські кадри повинні володіти сумою спеціальних знань, що має їм забезпечити достатній рівень компетентності при виконанні завдань визначених у сфері цивільного захисту для органів виконавчої влади, органів самоврядування в яких вони проходять службу.

Для кожного державного службовця обов'язковість проходження підвищення кваліфікації впливає також з базового принципу державної служби – професіоналізму якій нерозривно пов'язаний з компетентністю. Тільки компетентний у службових і нормативно-правових питаннях

державний службовець може забезпечити відповідний рівень відповідальності за доручену справу.

Обов'язковість проходження підвищення кваліфікації керівними кадрами і фахівцями у сфері ЦЗ закріплена також у підзаконних актах, а саме у постанові Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2013 р. № 819, в якому в Додатку 1 визначено «Перелік категорій осіб керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, та періодичність проходження функціонального навчання».

Таким чином **керівники** органів місцевого самоврядування (сільських, селищних рад) **визначають щорічну потребу в навчанні своїх посадових осіб, забезпечують та контролюють** періодичність його проходження відповідно до Переліку категорій осіб керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту.

Виконавчим органам селищних, сільських, рад (а також **об'єднаних територіальних громад**, які являються правонаступниками селищних, сільських, рад, що об'єдналися) належать повноваження з організації та участі у здійсненні заходів, пов'язаних з цивільним захистом на відповідній території сільської, селищної ради, **територіальної громади** (ст. 36 п.3) Закону України від 21.05.1997р. № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування України»).

До відання виконавчих органів сільських, селищних, рад, **територіальних громад** належать (ст.38 п.1 Закону України від 21.05.1997р. № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування України»):

- власні (самоврядні) повноваження з питань створення резервного фонду для ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
- делеговані повноваження з вжиття необхідних заходів у разі надзвичайних ситуацій відповідно до Закону щодо забезпечення державного і громадського порядку, життєдіяльності підприємств, установ та організацій, врятування життя людей, захисту їх здоров'я, збереження матеріальних цінностей.

Виконавчі органи селищних, сільських рад являються невід'ємною частиною територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ. На місцевому рівні вони являються постійно діючими органами управління цивільного захисту, до повноважень яких належать питання організації та здійснення заходів цивільного захисту (ст.10 п. 7 Кодексу цивільного захисту України; п.10 постанови Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 р. № 11).

Таким чином керівники органів місцевого самоврядування (сільських, селищних рад) **зобов'язані виконувати вказівки та розпорядження у сфері цивільного захисту:**

- керівника обласної територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ;
- керівника ланки територіальної підсистеми, на території якої розташована селищна, сільська рада, **територіальна громада**.

Сільський, селищний голова, **керівник територіальної громади** несе персональну відповідальність за здійснення наданих йому законом повноважень (ст.42 п.5 Закону України від 21.05.1997р. № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування України»).

Органи та посадові особи місцевого самоврядування несуть відповідальність (ст.74 п.1, ст.76 п.1, ст.77 п.1 Закону України від 21.05.1997р. № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування України»):

- у разі порушення ними Конституції або законів України;
- за свою діяльність перед територіальною громадою, державою, юридичними і фізичними особами.
- за шкоду, заподіяну юридичним і фізичним особам в результаті неправомірних рішень, дій або бездіяльності органів місцевого самоврядування, відшкодовується за рахунок коштів місцевого бюджету, а в результаті неправомірних рішень, дій або бездіяльності посадових осіб місцевого самоврядування - за рахунок їх власних коштів у порядку, встановленому законом.